

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60, ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNINO / OGLASI PO ŠENIKV / POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150, POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIJI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČV - JEJO / POŠTNINA PLACANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Jugoslovenska fronta.

Priobčujemo članek poznane velikega Jugoslovena in rodoljuba g. Frana Petrinoviča, predstavnika 1 miliona ameriških Jugoslovenov, ki so v letih borbe za osvoboditev žrtvovali na oltar nepregledne materijalne in fizične žrtve. Članek so priobčili vsi nacionalistični orijentalisti in tudi nekateri dnevniki v Beogradu, kjer je povzročil nemalo senzacijo in razjasnil tudi nekatere v sedanji krizi pojavljajoče se znamenja zblivanja vseh Jugoslovenov v eno močno in sigurno fronto, ki bo zmagala povsega stanja v novo in lepo bodočnost. Uredništvo.

Statistika poljedelskih pridelkov drugih zemlji in doprinosi obilnih žetev na svetovnem tržišču povzročajo Jugoslovenom - izseljenecem marsikatero težko uro, ko primerjajo te številke in mislijo na svojo zemljo za katero se ne prenehajo zanimati. Pri nas se še vedno operira z volilnimi gesli »Seljaštva« in »seljaške države«, namesto da bi se z racionalno agrarno politiko navedlo kmetu k temu, da bi prišel uporabljati moderne stroje, boljše vrste semen in umetna gnojila, in da bi uvedel razumno obdelovanje naše zemlje ter ekonomsko izrabo poljedelskih pridelkov. Ni hče mu ne odpre vidikov potrebe organizirane zavarovanja kreditov in štednje zavarovanja proti elementarnim nevarnostim komasacije raztresenih predelov zemljišč, umetne namakanja in vseh ostalih potreb razvijajoče se moderne kmetijske.

Namesto da bi reševali ta in še mnoga druga pereča vprašanja tičočna se življenjskih interesov našega, je veliko in malotrušno okuženega seljaka, pa istega vlačijo za nos razni vsega nogoči tipi profesionalnih demagogov, ki živijo na račun gluposti in nepoučenosti mas, katere jim slede od volilnih shodov k volilnim skrinicam.

S strani opazovano je moči reči, da je stalo letošnje proračunsko leto, življenja in notranjega razvoja naše države v znamenju poplav. Dočim so naraste reke uničevale s težkim znojem priborjene pridobitve našega seljaka in narodno premoženje ene letine, pa so besedilna demagoških frazerjev uporabljala krvave vekovne pridobitve uničene domovine. Med temi pa je prvi Stjepan Radić, ki je postal prvi heroj povojnih časov. Sai so stolci vseh naših časnikov brez razlike političnega opredeljenja že nar let polni njegovih hribskih fraz.

Ob priliki svojega obiska v domovini sem imel jeseni leta 1924.

za vlade Li. Davidovića osetovano priliko sestati in razgovarati se s Stjepanom Radićem in njegovim štabom. Želel sem tedaj da bi ta prenehal z brezsmiselno pasivno resistenco in se lotil po prihodu v beograjsko skupščino resnega političnega dela za končno in popolno umirjenje naše zemlje, ki bi bilo v toliko korist razvoju naše narodne celine. Zapazil pa sem že tedaj, da ti ljudje niso voljni niti zmožni prisostvovati s pozitivnim delom pri reševanju našega narodnega problema. Naisi sem visoko cenil g. Liuba Davidovića in primerno ocenil njegov plemenit namen izvesti historično nalogo dovedenja Radićevcev v Beograd, vendar sem pozneje ko je bilo to že gotov čin, spoznal, da pomenja vsako nadaljevanje podpiranje Radićevceve akcije prava propast, ne samo za Hrvato nego za celo mlado jugoslovensko nacijo. Tako je treba tudi tolažiti poslednjo resolucijo Narodna odbrana v Južni Ameriki ki je spričo zadnjih skupščinskih volitev pledirala na narodni blok. O točnosti naših predvidevanj pričajo najlepše dogodki, ki so se razvijali po prihodu Radićev, ki je s svojo brezprimerno nelojalnostjo oboril Davidovićevo vladu in na liubo vlastoželnosti sklenil neiskreno koalicio z radikali. Sedaj imamo na vladi tako dve stranki ki kompromitirata vsaka na svoj način državno in narodno integriteto ter se izigravata obenem še med seboj v jalovi nadi da boste na ta način dosegli še svoje nesrečne egoistične partijske cilje prežete s separatističnimi, ekskluzivističnimi, nazadnjaškimi in nereelnimi tendencami. Spričo takih prilik ni baš čudno, da je v naši prestolici zacarevala korupcija ki je našla povsod drugod po naši mladi kraljevini zelo prioritarno dovoljno podlago, na kateri se razvija na način, ki postaja že zelo opasen.

Interesirajoč se za našo prestolico, katero bi želeli prištejati mi izseljenci med najbolj urejena svetovna mesta, za kar ima Beograd dane vse predpogoje — sem čul od strani uglednega radikalnega orvaka sledečo dobesedno izjavo: »To je vidna naša največja sramota. Pet let se nahaja občina v rokah radikalne stranke in priznati vam moram da so ni prav ničesar ukrenili. Tu vlada nathuša korupcija! Samo ta čin bi bil dovolj velik za popolno diskvalifikacijo radikalne stranke. Da li v resnici ni mogoče z letnimi dohodki 300 milijonov dinarjev rešiti na leto tisoče ljudi prestolice pred neizbežno fetiko, ki ima najlepše zatočišče v prahu njenih cest«

in ohraniti zemljo pred sramotnim dejstvom, da se nahajajo dvor zvišenega vladarja, skupščina in ministrstva v pravem vrtnu prašine in v blatu zanikerno tlakovanih ulic?

V bistvu je skoro slika naše prestolice pravi odraz stanja v celi državi. Vojska premeščenih in upokojenih državnih uradnikov obremenjuje že neznosno državno blagajno. Uprava da je naravnost neverjetno desorganizirana. V vseh uradih zastajajo akti ali pa se jih rešuje s partizanskimi vidiki.

Novi in vedno težji davki že urav duše prebivalstvo. Carinska politika je sramotna. Dovoljeni dokaz je samo en primer, ki nam je izvojeval v tem pogledu žalostni svetovni rekord. Vse v inozemstvu kupljene trgovske ladje se ocarinjujejo s 400% carine, kar onemogočuje sleherni razvoj naše trgovske mornarice in odvzema tisočim našim Primorcem vsakdanji kruh. S tem pa so močno prizadeti tudi drugi kraji, v katerih ne napreduje civilizacija in ekonomija v potrebni meri. Država poznana kot slaba gospodarica je monopolizirala vse in s svojo nesposobno upravo zavrla pot sleherni privatni iniciativi pri gradnji železnice, izkoriščevanju rudnikov, šum agrarnih velikih posesti mineralnih vod itd. Tujski promet je skoro popolnoma paraliziran tako na obali kakor v kobilščih. Gotovo je, da ne bodo nikdar pritegnili tujcev šikaniranja pri prehodu meje od strani nesposobnih carinskih in policijskih organov, domankanje, komfortnih hotelov, pitne vode in slaba prometna sredstva.

Imel sem priliko se uveriti za močera bivanja v kobilšču, kako je lahko za nas Italija, ki jo moremo smatrati za nam nepriazno razpoloženo sosedo v vsakem oziru in v vseh pravih praktičnih šola novega političnega življenja. Lahko se misli o italijanskem fašizmu karkoli, ostane pa le dejstvo da se je Italija pod novim režimom pomladila in predala silni aktivnosti, podprti z celim narodnim kapitalom in vsemi njegovimi fizičnimi silami. Novo ustanovljena politična smer je do redukciji političnih šarlatanov nesposobnega parlamenta, ki je dvigal in rušil razne osebe sumljivega izgleda pristopila takoli brez ozira na vsa nenostriciranja v dobi njegovega trajanja k resnemu delu in napotila Italijo naprej z gigantskimi koraki. Tako danes Italija navzlic domankanju premoga rud gozdov, poljedelskih in živinorejskih pridelkov, navezana še vedno na nesorazmerno velik import življenjskih potrebščin, preobliudena in polna težkih življenjskih problemov pred katerimi je Jugoslavija srečno oču-

vana, obvladuje vse zapreke in ustvarja od dne do dne pogoje za boljše in lepše življenje. Po vseh mestih in provincah grade s ponagljenim tempom železnice, nova, pristanišča, šole, bolnice, vojašnice za dobro reorganizirano in oskrbljeno vojsko ter sanatorije za vojne invalide. Z dnevnega reda odstranjujejo vsa aktualna vprašanja državnih in socialnih potreb in prožijo obilnim delavnim močem in privatnemu kapitalu možnost bogatega ter poštenega zaslužka.

Pri nas pa z birokratskimi šikanami preprečujejo vsako privatno podjetnost in prepuščajo poleg najširših narodnih krogov i naizasužnejsi sinove naroda — vojne invalide — popolni bedi, ne oziraje se pri tem na dejstvo da demoralizirata nehvaležnost napram inakom svete borbe za osvobodjenje in udelinjenje, našo mladino iz katere se novajčijo novi čuvarki po vekovnem robstvu priborjene svobode.

K sreči hiti režim Radićev in radikalne stranke ki ima nedvomno velike zasluge za našo nacijo v njeni slavni preteklosti in ki priste-va med se še nekatere odlične ljudi k neizbežni krizi, katere bo dovedla do razoroške tega koruznega zakona. Niti ena od obeh teh strank ni doumela duha časa, da bi prevzela nase težko breme historične naloge izravnane edinstvene jugoslovenske nacije. Tirajoč svoje mase do plemenskih parokizmov sta dovedli i državno politiko do absurda. S tem pa sta izgubili legitimacijo za nadaljnje vodenje jugoslo-

venskega naroda v smeri ustvarjanja iake in homogene države na slovenskem Balkanu. Prihaja čas prerugacije političnih strank v enotno jugoslovensko fronto v kateri morajo sodelovati stari nekompromitirani borci in v to pozvani mladi ljudje. Brezplodni bodo vsi poizkusi preživelega režima in upokojenih političarjev to ustvarjenje jugoslovenske fronte preprečiti. Preganjanje jugoslovenskih nacionalistov in razpuščanje organizacij mladega narasčala ne bo nikdar v stanju zadržati proces razpadanja starih političnih plemenskih formacij. Novi ljudje boine generacije že vstajajo na pomolu!!

Ze samo primerjanje domačih neoprilik s prilikami v državi našega nalopasnejšera sosedu, obozaria vse jugoslovenske javna delavce da je že prišel čas za pričetek vsesplošne nemonirliive borbe proti demagoškemu partizanstvu. Izvedenem po koordiniranju vseh sil naših nacionalnih organizacij. Ta hip želimo pričakuje tudi milijon naših izseljencev s svojimi ogromnimi kapitali, s katerimi hočejo i oni nekaj prispevati za dobro, srečo in napredek ljubljene domovine.

All bo ostal ta klic ene dvanastina živih Jugoslovenov preko Oceanu združen s klicem iz neštevilnih naših herojskih in mučeniških grobov raztresenih po domači in tuji zemlji ter morih v narodu, ki je časno pozabili na misel vodnika — še vedno brez odziva?

London, 4. oktobra 1926.

Fran Petrinović.

Koliko Slovencev je na Koroškem?

Po Wutt-Streitovem zemljevidu župnij Krške škofije in po shematiizmu Krške škofije za leto 1926, sestavljen Slovenicus. Izdala Jugoslovenska Matica v Ljubljani. — Cena 7 Din.

Za šesto obletnico nesrečnega koroškega plebiscita je izdala Jugoslovenska Matica knjižico, v kateri njen avtor, izvrsten poznavalec cerkvenih razmer na Koroškem, na podlagi nemških virov ter vladnih in škofijskih odlokov sistematično in brez vsakega pretiravanja ugotavlja resnično število Slovencev v onem delu koroške zemlje, ki je še ostal pod avstrijsko in italijansko nadvlado. Za vsako župnijo posebej je navedena uporaba našega jezika v cerkvi in pri poučevanju slovenske mladine v verouku; z grozo opazimo, kako napreduje germanizacija v čisto slovenskih krajih, kjer so nastavljeni na mesta prenehanj slovenskih duhovnikov nemški župniki in kaplani, ki ne znaajo in tudi nimajo volje naučiti se jezika svojih slovenskih

župljanov. Germanizacijo v šoli so sedaj koroški nemški ultranacionalni oficialni in polioficialni krogi učinkovito okrenili s pomenčevanjem starih slovenskih cerkva, katerih se skozi tisoč let do navedenih dobe ne plebiscitu ni nikdar glasila nemška beseda ker za nio med samimi slovenskimi verniki ni bilo niti najmanjše potrebe. Razni vladni in škofijski odloki ki jih navaia pisec so nepobitni dokazi, da ima naš slovenski jezik v koroških cerkvah svojo tisočletno pravico in da se godi našemu narodu vnebovpijoča krivica, ko mu nastavlja za dušne pastirje tujce, ki slovenskim otrokom že v nežni mladosti iztrga iz src ljubzen in spoštovanje do tega, kar mu je dala slovenska mati kot prvo duševno darilo: svoji sladki materni jezik. Vsa, kdor ima še čut in stud zoper krivico in barbarstvo, naj si takoli nabavi in prečita to knjižico.

Ob tej priliki opozarjamo na štiri lanske leto izšla dela o koroškem vprašanju ki tvorijo z letos

LISTEK.

BOŽO MAŠIČ:

Iz četovanja.

Sredi puste skalovite pokrajine je stala ob potoku osamljena in razpadajoča turška stražnica. Četnik Gliša Đorđević pa je stal na straži na goli nevarni pečini krog 800 metrov nad njo. Bila je tiha poletna noč in od vseh strani je prihajal hladni gorski vetrič. Spodaj pod njim pa se je zdaj pa zdaj slišal slab šum, lahko valovanje ali žuborenie mirnega potoka. Sicer pa je bila naokrog tišina, kot da ni na daleč nikjer žive duše, nikjer živnega bitja — tišina, šum vetra, pa zopet tišina...

Skoro ves prejšnji dan je lazil preko pustih dolin in peščenin, plezal na голе pečine, bredel preko rek, potokov in šele pred nočjo je istočasno s četo prisel na Golešnico planino! Prav od Veleša so jih preganjali neprestano turški askeri.

»Kako bi sladko zaspal« — si zaželi, pretegne se dvakrat, trikrat in prične misliti na karkoli samo da odžene spanje. Toda ne preteče mnogo časa na ponovno začetu, da se ga lotevata obenem zaspanec in utruenost.

»Ali nai hodim kai nai storim, da bi mi bilo lažje« — premišluje. Par valov ostrega planinskega zraka ga je hitro prevzelo.

Ves kraj krog njeza se je pričel širiti, rasti in odmikati izpred nje. Zvezde na obzorju so pričele trepetati: valovi mirnega potoka so tišje in hitreje zašumeli. Vetr ni več pihal, nego je nekako enakomerno pel, uspavaloč.

Toda ko so se mu začele zapirati oči, se spomni, da ga hoče na straži premamiti zaspanost in on strese s celim telesom!

»Ah, tako se ne sme. To so muke« in prične se opriemati skal, da se zravna.

Fi-li-ji... komaj slišen žvižg mu veter prinese na uho. Takoi se povsem zdrami, nasloni puško ob ramo in prične prisluškovati in opazovati pokrajino. Žvižg se ne po-

novi. Ali je to človek ali kak nočni ptič? Nato pa zopet isti šum nočnega vetriča, ista gluha tišina in isto dolgočasno bučanje valov. Z vedrega neba polnega zlatih zvezd je padala slaba svetloba in preganjala mrak. Nekoliko dalje od potoka je spala pokojna vasica Dretnovo in nekoliko zgrbljenih iabolk jo je stražilo. A sem se ne čuje niti psa, ni mačke, ne petelina, niti ovčji zvon — kot da je vse pomrlo.

»Vasai sladko spavaj bedna raja, sai so ti itak vse drugo odvzeli.«

Evo, tamle malo bližje na se vidi — na goli in od solca ožgani ledini zamazana turška stražnica in krog nje nekoliko sivih šatorov, pri katerih ni videti ognja. Menda spe tudi oni.

»Da je tu zdaj naša četa kako lahko bi ohkolili Turke.« si misli Gliša, spominjajoč se svoje čete, ki spi zdaj kot ubita na planini.

»Ah kako prijetno se v poletnih vedrih nočeh spi pod vedrim nebom!«

Nože so ga že zabolele od dolgega stanja na strmi pečini, puška, torba sta mu postatali težki — in

zopet sede opriemač se skal. Od nekd mu zadiši dim cigarete in tudi on si od srca zaželi da bi si mogel prižgati eno. Sam s seboj se je boril in poskušal, da ne misli na to, toda strast ga je vedno bolj osvaljala. V ustih in v grlu je občutil jak dražljai in nozdrvi so se mu želino širile, domišljajoč si da vdi-havaio cigaretni dim.

»Kaj če prižreš?« — kakor, da ga nekdo sili.

»A, Bog varuj,« on noče niti slišati zavpilvi glas.

»Malo? Samo malo.«

»Ne smem.«

»Vasai nar dimov, sladkih globokih!«

»Ne smem, ne smem,« in zopet se ga loteva zaspanost.

Pa ponovno se odnekod oglasi žvižg a sedaj kot da je bližji in močnejši. Se mu li morda sania? Sedeč z napol odprtimi očmi in držeč se za skalo, je občutil, da se vrste v njegovih možganih neke težke, razteznene nepriradne slike — d katerimi so bile i njegove lastne želje. Ni spal, a tudi bdel ni,

Eden od kamnov, na katere je opiral nogo, se je naenkrat izmaknil izpod noge in z velikim šumom zgrmel v globočino preko pečin. On se strese in skoro vzdihne od strahu. Kai je? Toda takoi se pomiri in domisli o čem je stvar.

Ni drugega izhoda moram hoditi — si šepče sam sebi, vzame iz žepa dozo in si hitro vžije cigareto. A kako nai si io prižre? Sai to ie ono, kar ie nainevarnejše. Ogeni se vidi na kilometre daleč, kai šele na teh par sto korakov!

Odpne pas, izvleče kremen in ieklo, vse to pokrije s svojo kapo in prične kresati ogenj. Dve, tri iskricie in že tli cigareta. On se stisne k skali in kadi.

»Ah kako ie to sladko,« začuti vdihavaioč globoko dim vase.

Držeč cigareto med prsti pokrito s čepico, se spomni da ie nekoč tako kadih skrivaj, še kot pobč v šoli. Zdi se mu skoro smešno in proti volji se ob spomnu na to nasmeie. Toda baš ta neznaatni dogodek iz mladosti ga spomni na njegovo prošlost.

izdano knjižico nekako celoto. To so knjižice: Dr. V. Rožič: »Boj za Koroško«, Natorog il Sanzoo: »Na Koroško!« in Cariniliacus: »Polozaj Slovenca pod Avstrijo«. Vsa štiri dela skupaj prikazujejo jasno sliko trpljenja in obupnega odpora naših koroških Slovencev proti nemškemu nasilju. Po plebiscitu smo obliubili slovenskim Korošcem, da ne bomo pozabili nanje: obliuba nas še vedno veže: pomagamo jim z besedo in dejanjem.

Vse navedene knjižice so naprodaj po vseh slovenskih knjižarnah in pri pokrajinskem odboru Jugoslovanske Matice v Ljubljani. Selenburgova ulica 7/II.

Računski stroji. THE REX CO., Ljubljana.

Jugoslovenstvo mora zmagati in nihče nas ne bo več razdelil do 1. decembra leta 1918.

REŠITEV KRIZE VLADE R. R.:

„Vse ostane pri starem!“

Kriza vlade R. R. ki jo je na videz izzval zgovorni tribun hrvatskih mas se je končala na način, kakor smo ga mi predvidevali. Radikalna vladajočnost je šla preko vsega in znova potrdila naše trditve, da ima radikalna vitezka vojska s svojim bradatim voditeljem zajedno samo eno željo in to je vladati. Deistvo, da se nahaia zemlja na robu propada in da postajajo razmere od dne do dne neznosnejše, gospoda ne zanima, nego sklena zloiti nove in take sporazume z radičevci in klerikalci, s katerimi hočejo razdeliti zemljo na tri partizanske interesne sfere, v katerih lahko vsaka od prizadetih grup do mile volje izmoga vladati in zemljo.

Duh sporazuma slavi triumfe in z njimi radikali kot samoznani predstavniki srbsstva, radičevci kot edini legitimni mandatarji Hrvatov in končno — še slovenoborski avtonomisti, kot reprezentantje Slovencev. Separatistično pojmovanje eshaesarstva je v polnem cvetju in Radič prehaia že na dejanska razmejevanja med posameznimi narodi SHS, ki bodo po vstopu klerikalcev v vlado tako lepo zastopani. Pravi vzrok zadnje krize ni poznan. Javnosti so sporočili s poznanim komunističnim da jo je povzročil seliaški tribun, ki ga je treha zbog tega izriniti iz vlade in primerno kaznovati. Govorili so celo o predstojeli akciji Boževih žandarjev. Končala se je komedija tako da je odnesel leviti delež Radič, ki je ohranil stare položaje uvrstil svoj separatistični položaj s pristopom klerikalcev in srečno zabrisal spomin na poznani zagrebški škandal, katerega so ge-

snodje radikalni gentilemeni že zavreli med ostale slične ekscese eks-republikanca.

Igra se bo nadaljevala po stari šabloni in ubijala narod z našim nesrečnim parlamentom ki bo i v nadalje neizbežno vodil zemljo v neminovno propast, dokler ga ne razpuste in dajo narodu po vseh dosedanjih tegobnih izkušnjah priliko dokazati da je že i niemu vsega dovolj.

Oriunasi motrimo rešitev zadnje krize skoro z zadovoljstvom, ker je z njo storien mogočen korak napred k ustvarjenju jugoslovenske fronte. Separatisti vseh treh plemen so se znašli na eni liniji. Logična posledica tega je zblizanje jugoslovensko orientiranih parlamentarnih grup, ki jih ena je doslej ne poznavao, prav razpoloženo slovenskih klerikalcev, iste bratski podpirala. Nasprotstva in ovire, ki so bile doslej skoro neopremagljive, izginevajo kakor sneg pod pomladanskim solncem ter se umikajo novemu širokogrudnejšemu razpoloženju ki prica, da ni več daleč dan ko bo zamisel Oriuna o jugoslovenski fronti postala meso. Potem na ba tudi izbiti iz rok orožje onim, ki govora danes, da so edini legalni predstavniki posameznih delov jugoslovenskega naroda in dana možnost dokazati Sili, ki je to pot nimirana forsirala restitucijo s sporazumaškega režimaa, da stoji neomajno na poti začetni po Velikem Kralju Osvoboditelju vodstvenim vodnim borcem za Osvobojenje in smislu evangelija narodnega in državnega integralnega edinstva. A. V.

Brezposelnost in prezaposelnost.

Zima trka na vrata. Vsak gleda, da preskrbi sebe in svojo rodbino z vsem potrebnim za težke mrzle dneve. Vsak, kdor more. Toda koliko je takih ki nimajo že zdaj niti koščka kruha. Brez dela, gladni in stržani hodijo okoli ko sence, da se človeku v dno srca smilito.

Toda ne vsem!

So med nami ljudje, ki se trkaio zamožavestno na prsa in trdijo da so narodniki da so socialisti da živijo po zapovedih Krista, pri tem pa zavzemaio dve tri službe, si maste trebnih kopičijo bogastva ali zavaravajo a odiedajo kruh revežu brez dela ki bi rad in lahko izpolnival eno teh treh služb prav gotovo vestneje in z večjo ljubeznijo kakor da kak tak samozlatež.

So zopet med nami ljudje, višji uradniki, odvetniki, častniki in dru-

gi ki dobivajo že sami prav mastne plače, a še puste da hodijo njih boljši polovice v službo po raznih pisarnah in uradih dobivajo vsakotne štirimesečne plačane dopuste radi poroda, a zanamarijo radi nim čisto neopotrebnne službe svoj glavni namen življenja: svoje gospodinstvo, svoje moze in svoje otroke. In zopet je radi njih na tisoče ljudi brez dela in v največji bedi na tisoče drugih sosluzbencev da radi njih večnih dopustov ves ta čas z delom preobloženih.

In so med nami ljudje obsuti s premoženjem s hišami, s posestvi in s podobnimi dobrotami, ki jim donajajo za življenje potrebne mesečne obresti in dohodke in vseeno se ne morejo ločiti od svojih tonlih mest za pisalnimi mizami da bi jih zasedli brezposelni.

Vsem omenjenim polagam na srce nauk o ljubezni do bližnjega, predstojništvom uradov in zavodov da priporočam, naj imajo navedena delstva pred očmi vedno. Kadar gre za namestitev uradništva oziroma za njegovo premešitev ali redukcijo.

PRIMORSKO PISMO:

Razmere na Krasu pod fašistovskim režimom.

Znano je, da Kras sam na sebi nima toliko rodovitne zemlje da bi zamogel prehraniti vse svoje prebivalstvo. Pred vojno je veliko ljudi služilo svoj kruh v Trstu po tovarnah in ladjedelnicah, veliko v nabrežinskih kamnolomih. Dolni Kraševci pa tudi v Trzinu. Tako je bilo mogoče, da so se prehranili vsi prebivalci in to po večini precej dobro. Za plačevanje davka, preskrbo obleke in obutve družini pa jim je služil znameniti kraški teran. Manjši posestniki so že ob času trzavne prodali grozdje večim posestnikom in trgovcem, v več slučajih pa so poravnali svoje obveznosti kar »in natura«. Društveno življenje na Krasu je bilo v najlepšem razmahu. Voina je veliko tega uničila, kar je pa pustila podiralo baš sedaj še zadnje ostanke italijanske »kulturonosci« s pomočjo naših narodnih izdajic. Ravno o tem sramotnem poglavju bi se dala napisati cela knjiga. Omenjamo le najbolj znane slučaje.

Pri delu za novi fašistovski režim se posebno peha znani »podešta« bivših občin Tomača-Avbera in Štjaka, doma iz Utavlen. Njemu sekundira zlasti pri posetu veselici in sviranju »giovinetse« znani Vran iz Tomača. Črna vest Grbcu vendarle ne da miru. V strahu za ničvredno življenje hodi okrog vedno oborožen, da večini ga da sorenfla tudi ob občne plačani sluga. V letošnjem poletju je šel enkrat po stezi preko Raše v Štjak. Ob stezi so na travniku kosili trije možje. Eden izmed teh pravi drugemu: »Poglei Grbec gre k tvoji ženi.« Te besede je slišal imenovani. Prišel je v Štjak poklicel tamkaj se nahajajoče štiri fašiste, jih pošle na ta travnik ter ukazal uborega moža pretepsti na mrtvo ime. Ubog, žrtve so neusmiljeno premaknili, vlekli ga v Štjak in od tam vklesteneza v sežanske zapore.

Poleg onih delavcev, ki so primorani proti lastni volji biti vpisani v fašistovski organizaciji, da prednajo v pofašistovani našega tenežna ljudstva baš nekateri kraški in vipavski »magnatje«. Poleg že znanih naj omenim še par drugih, ki so tudi pri nas dobro znani. Sai imajo pri nas sorodnike v različnih službah.

Znan je »cavaliere Mohorčič« v Sežani, ki se je šel svoj čas brez potrebe pokloniti v Rim, brat podeštata — Gerbec v Sežani, dalje Šmuc (gostilničar) v Sežani, Ferd. Kenda, didaktični ravnatelj v Komnu. (Kenda, Kenda — zakaj ste svoja bivša »čence« tako prevarili? Ali Vas ni nič sram? Ali zamorete sploh še imeti minuto miru? Ali se ne boite, da se vderejo tla pod Vašimi izdajalskimi nogami?) Ome-

Prizadeto debelokožce in gluhice na opozarjam, da bo »Oriuna« obilavila ako se ob pravem času na obolišajo, njih imena, njih posle in njih skuone mesečne dohodke. Prizadeto na prošim, naj sponoroča podobna nesocialne slučaja uredništvu »Oriuna«, da jih javno ožigosa. Bobil.

nim naj še takozvanega »grofa« iz Hruševce, o katerega nizkotnosti bi se ne splačalo govoriti ako ne bi zaveljeval tudi druge fante po vaseh — zlasti v Ponikvah, odkoder ima ženo. Ponikovce opozarjam tudi, da naj nikar ne nasedajo izjavam gostilničarja Ukmaria v Avberu »da ia sedaj najbolje postati fašist, ker od narodnosti tako nič ni!«

Poleg teh žalostnih poglavij pa so tudi druga lepša, o katerih pa ni mogoče govoriti v interesu stvari same. Konstatiramo samo, da spadaio vsi takozvani »spasitelji«, kateri zagovarjajo izdajstvo dobro situiranih ljudi, z njimi vred na sramotni oder! Ako so ostali navadni kraški bajtari, delavci in drugi uslužbenci, ki žrtvuieio vso svojo eksistenco — narodno zavedni, potem moremo kaj takega pričakovati tudi od onih, ki žrtvuieio itak samo kako koncesijo.

Blagostanje se z dežele izginilo. Mladina beži v Ameriko in Francio. Domovi se vedno bolj obremenjujeio. Pijavke sesajo zadnje kaplje krvi. Mali posestniki bodo kmalu samo naiemniki na svoji zemlji.

In v takih razmerah je smatrala jugoslovenska vlada potrebnim in po želi fanaronov baš v ljubljanski oblasti razpustiti organizacijo, v katero edina ima naše ljudstvo še zaupanje in ki mu edina daje moralno oporo v obupnih dneh. Želja vlade in njenih varovancev se sicer ni izpolnila tako kot so predvidevali, vendar nosi ona sama tudi preceišen del krivde na razmerah, ki vladajo v Juljski Krašini! Ako bi gospoda ki se vozijo v avtomobilih, salonskih vozeh ter v fraku in cilindru posečajo razkošne banke, malo osebno ogledali vse to, ali vsaj čitali pisma ki jih pošiljajo naši rojaki iz Krasa, Istre, Brd in Vipave, potem bi ravnali gotovo drugače. Tudi ne bi dopustili sramote, da Italija še do danes ni dala najmanjšega zadoščanja za znani napad njenih uniformiranih in oboroženih nameščencev na naše ljudi v Grčarevcu dne 19. marca t. l. Samo pri nas je mogoče, da dobi človek, ki se poteguje za čast in ugled naroda in države ter za primerno odškodovanje težko telesno poškodovanih — mesto tega — od predpostavljenih — ukor!

Toda šli bomo preko tega zavedajoč se sile in moralne moči naroda, ki si ne bo pustil ustvarjati sodbje niti od fraka niti talarija!

Kraški.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

Dopisi.

Brežice. Prošli torek popoldne je bila ob ogromni udeležbi občinstva vseh sloiev pokodana komai 16-letna Slavka Klofutar, hčerka davčnega nadupravitelja g. Loizeta Klofutarja.

Po običajnih ceremonijah je držal obrede vršec župnik umrli v splošnem len nagrobni govor, v katerem se pa le ni mogel popolnoma brzditi, zato je raniki očital na grobu — male napake — katere ji bo da menda Bog odpustil (štejoč ji v napako, da je bila naraščajnica Sokola). Višek postopanja na je bil dosežen s tem, da je gospod župnik med res v srce segaioim govorom učitelice gđ. Suligoleve, katere se je v imenu sokolskih sestic poslovala od ranike in predno so nevel odneli žalostinke na ves glas zarentačil: »Jaz grem proč, kai bo ta...« in se odstranil nato mu je sledil tudi pater Ananija.

Navzoči udeleženci pogreba, katerih je bilo, kakor že uvodoma navedeno zelo mnogo so se nad tem početiem g. župnika uvravčeno zgražali. Cerkovnik, ki je kot priprost človek to graie vredno napako g. župnika uvidel je istega vlekel za rokav nazaj, toda vse zaman, g. župnik ni niti najmanj reagiral na pomirjevanje svoiega cerkovnika in organista. Taki so naši Kristovi namestniki in tako si pridobivajo simpatije svojih cerknikov.

V Vipavski dolini so se fašisti tudi silno razbohotili. Prezanjanje našega ljudstva se vrši kar en mas. Posebno piko pa imajo na še preostalo slovensko učitelstvo, ki mora prenašati najogabnejše šikane siora Fedellia. Tako je na iniciativno tega gospoda uvedeno odnustno postopanje tudi namram obče priljubljeni gosposidni učitelci Ivi Justin, ker ni hotela vstopiti v fašistovski sindikat. Uverjeni pa naj bodo Italijani da so vsi njihovi nabori zaman in da bo ostal slovenski rod na vipavskih tleh še stoletja po tem, ko bodo govorile samo še povesti o strašni invaziji dvatisočletnih kulturonocev, ki so hoteli udariti tisočletni zemlji slovenskih ratariev — tuji pečat.

Zagorje. V zadnji številki smo že posvetili nekaj vrstic pravim voditeljem posrečene stavke v Zagorju, med katerimi je bil tudi gospod M. C. sin dobro situiraneza posestnika in gostilničarja ki se je navzlic temu ogreval za komunistične ideje in tudi zanje delal. Možak je bil predsednik delavskih zaupnikov in ni kot tak živel s T. P. D. baš v najsibših odnosih, kar prica to, da je bilo na njegovo intervencijo pred izbruhom stavke spreieto v službo večie številu delavcev. Ko je pozneie primanikovalo naročil je bil on zopet tisti, ki je pregledoval delavsko šitno knjigo v Glavni obratni pisarni in sporazumno pristajal na delavske dopuste. Spričo tega njegovega razmeria potem ni čudno, če je propadla stavka pod vodstvom njeza in še nekaterih ki so vodili tedaj novsem slene delavske mase in sprejemali za to celo nagrade T. P. D., ki menda ni teh podeljevala radi hola proti kapitalizmu.

Posledice te stavke so dovolj poznane. Sai je po njej izgubilo de-

Prosveta.

Jan Hudec.

Ko sem prišel študirat v Prago, sem našel na dekanatu filozofske fakultete, kjer sem se vpisoval, uradnika z velikimi naočniki, zelo kratkovidnega, obdanega od kupa študentov sredi miz in omar, po katerih so ležali vse križem veliki katalogi in zapisniki formulari seznami, priloge izkazil, indeksi, soričevala itd., tako da je bila moja prva misel: to je akademika svoboda. Mala soba v starem Karolinu je bila zanašana in zakalena tako, da sem se čutil, kako je mogoče, da uradnik v nji vzdrži in uraduje: drugo vprašanje da je bilo, kako se sploh spozna v tem strašnem neredu in kdaj bo uredit vse te listine, da bo imel pregled vseh slušatelev: kaiti le malokateri teh gospodov kandidatov je imel svoje izkaze v redu in prijazni gospod sekretar se ni nad tem prav nič vznemirjal vrzel je kar mu je izročil študent na velik kup papirja

Jasno kot da je bilo včeraj, gleda sebe mladiča kot bi gledal drugega človeka čizar življenje mu je do podrobnosti znano. Občuteč nezavestno neprijetnost in ponižanje sam pred seboj, ni mogel verjeti, da sta on in oni nekdanji bedni, nezkušeni in siromašni Gliša Dordević eno in isto. In pričel je z nekimi posebnim ozorčenjem ocenjevati tega nekdanjega Dordevića, soditi ga in celo rogati se mu.

»Dobro! Da vidimo, kai je hotel in dosegel ta človek?« Kot dvanaistletnega pobiča so ga pripeljali iz zadnje makedonske vase v mesto ob meli in ga prepustili samemu sebi. Zapuščeni na milost in nemilost — se je potikal nekoltko tednov po mestu kot izgubljen pes. Spal je na kloveh v parku in se hranil z zavrženiimi odpadki, dasi so bili nesnažni dokler se ga nekdo ni usmili in ga kot koristno stvar vzel k sebi, da mu streže. Zapisali so ga celo v šolo da bi naredili iz njeza človeka. Tako je čez dan opravljal naitežja in naiodvratneiša moška in ženska dela ponoči pa se je učil za šolo in tako je ta bodoči človek

prestal osem dolgih let, kot da je bil v ječi. Nikoli v tem času ni be-deči Gliša čutil, kai se pravi biti svoboden in neodvisen človek. Hra-neč se s tem, kar je preostajalo od drugih, noseč obleke katere so bili že drugi strzali na sebi, so bili iz njeza nstvarili žalosten stvor, ki je delal to, kar so mu ukazovali drugi in mislil to, kar so mislili oni. Učil se je kot paniga da bi ga ne izgnali iz šole in da bi ne izgubil še te skorice kruha. Šele proti koncu, tik pred maturo, se je pričelo vzbujati v njem nekaj človečanskega. Kakor skozi sen ali meglo se je pričel tudi on nečemu nadejati pričel je sanjati o nekem novem in dotle mu nepoznanem lepšem življenju. Toda vse to je bilo nezavestno in kočno je prišel čas, ko je dovršil učitelšče in zgodilo se mu je isto, kot pred osmimi leti, naiti ni mogel mesta, poslali so ga v neosvoboieno kraie, v katerih je doma. Razočaran in primoran vsled stiske spreime končno učitelisko mesto nekie daleč v dnu Stare Srbije. Toda, ko mu postane tudi tu odveč beda, glad, nesigurno neza-

varovano življenje, napadi Turkov in Arnavtov, zapusti vse, stavi celo življenje na kocko in stopi med komite.

»Eh tako si končal mladič,« reče skoro glasno in misli: »Razblinili so se gradovi zidani v oblakih, izginile so iluzije propadle so lepe nade — vse je odšlo brez sledu.«

Veter je potegnil močnejie od planine in nekaj je zašustelo čisto blizu. Gliša se spomni, da je na straži. »Koliko je že, neki ura, o Bog?« in začuti, kako ie čas neznošen, da ne gre naprej.

Nehote ga osvoie zopet stari spomini na njegovo iadno, nepomembno življenje — in prične se v njem buditi zavest. Niemu staremu, okorelemu četniku, ki doslej ni nikdar nase mislil, ki je bil v službi fanatik, zver — prihajajo nove in čudne misli. Zbudila se je vest v njem na ga sprašuje kai ie storil doslej?

»Si li zato osem let toli trpel, se ubijal z učenostio glavo po šolah, da to vse enkrat zavrneš? Ali na tem svetu polnem življenia in ve-

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejša urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. Tiska šolske, mladinske, leposlovnice in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tiskovnica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i copen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonialnih trgovinah.

reda. Navzlic temu pa na podlagi dejstev sodimo, da niso v Ženevi nič kaj posebno navdušeni za Slovence in njihove narodne manišine. Osem let teči že nad 600.000 naših naboliših bratov pod italijanskim larmom brez najprimitivnejših pravic zagaraniranih narodnim manišinam, o čemur so se imeli dovolj prilike poučiti že i gospodje v Ženevi in vendar nismo imeli doslej še sreče čuti naiponižnejše besede ženevskih slovenskih prijateljev v dobro teh naših brezpravnih rojakov. V odgovor na to, bodo sicer brezposelni zagovorniki ženevske institucije navaiali kot vzrok tej nedelavnosti posebno stališče Italije, ki ne priznava v območju meja svete savojske kraljevine nikakih narodnih manišin, nego samo zgoli Italijane. Ako ta ugovor upoštevamo, pa ostane še vedno 100.000 koroških Slovencev, ki tudi daleko ne uživajo tistih pravic, ki jim pripadajo po st. germainski pogodbi in s katerimi postopajo koroški nemčuri v kulturnih vprašanih čisto tako, kakor Italijani s Slovenci na Primorskem. In delstva govore, da se tudi za te slovenske narodne manišine, z delegacijo SHS skupaj nihče v Ženevi ne briga, da bi prepotentni koroški nemčuri prenehali s svojim tiranskim in protimanjšinskim postopanjem, ki mu je cilj samo — raznarodovanje koroških Slovencev.

»Slovenčeva« izjava v zadevi oblastnega čelnika Oriuna Maribor br. Slavko Reje. Dne 1. julija t. l. je priobčil »Slovenec« pri opisu krvavih incidentov v Prešernovi ulici med drugim tudi to, da je »napadalni čet« načeloval brat Reja iz Maribora, ki je bil čoi čas obsojen radi Cirilove tiskarne na 6 mesecev ječe. Ker je bila ta priobčena povsem neresnična, je vložil br. Reja tožbo proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, ki se je imel priliko prepričati, da je bila njegova informacija brez vsake podlage. V smislu oriunaškega načela da je spričo sedanega

težkega tiskovnega zakona prizanašati tudi najhujšim sovražnikom, če lojalno preključijo svoje neosnovane napade, je brat Reja sprejel poravnavo, katere posledica je bila tudi sledeča izjava »Slovenca« od 7. oktobra 1926:

Izjava. V šte. 145. našega lista od 1. julija 1926 smo objavili pod naslovom »Krvav spopad med policijo in Oriuno« med drugim tudi, da je napadalni čet načeloval Reja iz Maribora in da je bil on svojčas radi razbitja Cirilove tiskarne v Mariboru obsojen na 6 mesecev ječe. Ker smo se prepričali tekot tiskovne pravde, ki jo je g. Reja naperil zoper nas, da smo bili napadno informirani, izjavljamo, da je dotična notica brez vsake podlage in jo lojalno preključimo in obžalujemo. S tem damo g. Slavku Reja popolno zadoščenje. — Uredništvo.

»Ekrazitna bomba« je bila tema vseh pogovorov, ki so se vršili po lepih rožnedolskih cestah in hišicah med mladimi in starimi Rožnedolčankami.

Neki »neznanec« je menda podložil na okno delavnice posestnika in lastnika mehanične delavnice Antona Kavčiča, stanujočega v Rožni dolini, »pločevinasti zaboječek napolnjen z ekrazitom«. Ta smrtnonevarni zaboječek je opazil gospodar in ga s heroičnim pogumom desarmiral, pri čem ni imela slediti strašna eksplozija, ki bi v pol ure pognala v zrak Kavčičevo delavnico in hišo ter naibže škodovala še sosedne hiše.

Tako suho poročilo, ki bi nas zanimalo samo kot vsakdanja epizoda iz ljubljanske kronike, s katero je nekdo malo nerodno razburil poštene prebivalce Rožne doline. Pri nas pa je danes že tako, da

si brez Oriunašev ne moglo misliti bomb in eksplozivov. Izvršena je bila velika preiskava pri članih bivše razpuščene Oriune Vič-Glince, ki je imela samo en uspeh — novonov potrdilo naših ugotovitev, da Oriunaši nimamo orožja še mani pa eksplozivov, da bi ga lahko puščali na tuih oknih in z njim smrtnonevarno ogrožali delavnice in hiše. Enak uspeh so imela tudi razna zasliševanja in poizvedovanja, ki so samo dokazala, da je bivša Oriuna Vič-Glince zaspala spanie na smrt obsienega pravičnega in da po strogem uradnem razpustu pač ne misli brez štamplik in zastav na eksplozive ter bombe.

Ker smo bili zbore tega zasliševanja in preiskavanja po stanovanjih Oriunašev nekako direktno opozorjeni na g. Kavčiča ki so mu pred kratkim neznanci boida razbili tudi neko ogražo, pa smo se za njegovo delo in ponašanje nekoliko bolj zainteresirali in izvedeli, da je možak precej naklonjen Italijanom, koih blaženi lezik zelo rada uporablja njegove hčerke in da se je izrazil za precej čudno o našem ljudstvu. Zbog svojega ponašanja je prišel tudi v precej napeto razmerje z okolico, ki se nič kaj dobro ne razume z njim.

Preostane še dejstvo, da izvršuje v svoji delavnici mehaničarska dela zelo ceno in s tem onasno konkurira marsikateremu sorodnemu mehaniku, ki bi bil po Kavčičevem lastnem mnenju zmožen kakega čina napram njegovim delavnicam.

Sicer pa smo uverjeni da bodo tudi to pot pristojni faktorji vse ukrenili za izsleditev pravega vzroka tega čudnega daru na oknu g. Kavčiča, ki ga je izvršil gotovo človek, kateri ne zna ceniti vrednosti težko dobavljivih eksplozivov. Med te pa Oriunaše ni prištevati!!

I. T.

Izrabljanje bede doplavljenih. Vsa poštena iavnost sočustvuje z nepopisno bedo naših ubogih trojčnikov. Polanski dolini ki so spričo strašnega udara prirode udarjeni tako, da njih siromaštva ne more poimeti kdor ni videl na lastne oči njihove nesreče. Kakor je sicer zmaterializirana sedanja naša družba, vendar se je našlo še na stotine ljudi, ki pomagajo ubogim žrtvam vremenske katastrofe po svojih bornih močeh da jih delno spasiu pred strašno usodo, ki jim trka sedaj na vrata pred prihodom zime.

Poleg teh dobrih ljudi, ki si odtrgavajo od ust vsakdanji grizljaji, da vsaj malo pomagajo žrtvam poplave, na se nahajajo tudi hišene, ki se skušajo na račun teh nesrečnikov okoristiti. Sprejeli smo o njih od naših bratov več poročil. Navaiamo pa naikarakterističnejšega.

Med žrtvami poplave se je nahajal tudi poznani milijonar in ugledna politična osebnost, ki je izgubila radi ne kakih okroglo cenjenih 50.000 Din. Možu je voda odnesla okoli dvesto hlovov, ki jih je po večini nanesla na neko prodišče, kjer so ostali z drugim naplavljenim lesom. Hlodi so bili vsi žigosani z njegovim znakom. Čez noč pa je bilo opaziti poleg teh pravih njegovih hlovov še nekaj petdesetih novih hlovov, označenih z njegovim žigom, ki jih pošteti mož tudi danes deklarira za svojo posest akoravno dobro ve, da doslej še hlodi niso rodili najsii ih je voda nosila z njegove žage navzdol proti prodišču...

Na prodišče, kjer danes leže hlodi zaznamovani z žigom tega velespoštovanega moža, ki je prošil pri komisiji za ocenjevanje škode, kakor poslednji žirovčan ali Polhograičan, kateri je izgubil vse, na prihajajo bedni poplavljeni, ki so izgubili prav vse in maleto z glavami nad čudežem s katerim so se pomnožili hlodi, kakor ribe po Odrešenikovi pridigi na gori...

Sportska nestronost. Smo načelni prijatelji in pospeševalci sporta vseh gran. Nikakor pa se ne moremo strinjati z metodami, ki so jih uvedli nekateri naši sportniki v naš sport in ki presegaio že vse meje dostojnosti ter resnosti. Prizori odigravajoči se prošlo nedeljo po ljubljanskih ulicah dokazuicio, da ni v našem sportu nekaj zdravega in da so na delu sile, ki jim je pri srcu vse kaj drugega, kakor napredek sporta ki se nikdar ne sme izpremeniti v pravcato sovražstvo in šovinizem v prid ene ali druge barve. Psovane in pretepi ki smo jih imeli priliko opazovati v nedeljo 10. t. m. pričauo, da je pri nas beseda fair nepoznan pojem in da je zavladala mentaliteta, ki ii je nacionalno čustvovanje čisto neznan pojem, kadar gre za zmago kluba X. Y. Ne dolžimo, niti ne sodimo ker so si bili zastopniki obeh barv povsem enakovredni v metodah in postopanju, nego samo

približno, da bi bilo skoro bolje, če bi gospoda ki osuje Ljubljano, Kranice in pošilia Primorco v morie, snela sporne znake in pričela študirati pravila o dostojnem ter gentlemenstem vedenju pravili sportnikov.

Poročila se je 16. oktobra 1926 v Laškem gđc. Rea Elsbacherjeva, hčerka ugledne nacionalne familie veletrgovca g. Konrada Elsbacherja z g. Milošem Rybafem, bančnim uradnikom sinom g. ministra dr. Otona Ryba. Bilo srečno!

ZRNA.

»Delavska Politika« je prenehala z neprestanim zadirkovanjem v Oriuno zbog tragičnega slučaja v Hotinji vasi in njenega delovanja sploh. Čudimo se temu molku. Menda ga niso povzročile tiskovne tožbe naperjene proti temu listu izzavane po njegovem pisanju? Mi ga prav obžalujemo, ker nam manjka sedaj običajna vesela ura pri čitanju sobotnih in srednjih »Delavskih Politik«, v katerih so nas dragi rdeči prijatelji tako neusmiljeno zdelavali!

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da nisem član nikake politične stranke, da se že od zadnjih skupščinskih volitev s partizanstvom sploh ne bavim, ter da sem od osnovanja Oriune v Starem trgu neprekidno še danes član Oriune verna na disciplino iste in da mi je njen program še vedno svet!

Toliko v vednosti podlim klevetnikom, nesramnim obrekovalcem, tainim denunciantom, katerih hvala Bogu ne najdem med člani Oriune, pač pa med pristaši partije, ki jim služi za lestvo v dosego njihovih egoističnih ciljev! Kot svobodni državljani pa si ne nujim sugerirati političnega prebrčanja, če bom kdai smatral za potrebno delati za kako politično partio, tedai ne bom šel vprašat za mnenje zahrbtne obrekljivce, ampak bom to storil po svoji lastni uvidenosti. Zato vsi nečlani Oriune, ki imate koraiz, imenovati nieno ime v umazanih ustih samo v Bachovem naročju — roke proč!

Ivo J. Berščak.

L. MIKUŠ
Ljubljana - Mestni trg 15
Dežniki
na malo, na veliko,
preobleke, poprave.
Ustanovljeno 1839.

RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI
DVOR
najmodernejša urejena in okoberana izbora kuhinjskega in domačinskega vna. Prijeten teran. Vsek dan moške ribe.

Priporoča se
damska konfekcija in modni atelje
T. KUNC
Mestni trg LJUBLJANA Pod Trančo 2

Sukno - DOUBL
KAMGARN
za moške obleke.
Velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUC
„PRI ŠKOFU“
Ljubljana, Lingarjeva ulica

Parna žaga sprejme
žagarja
k samici venecijanki,
s takojšnjim nastopom
Prednost imajo samci
in nacionalisti.
Naslov v upravi lista.

Ant. Krisper
LJUBLJANA
Mestni trg 26
ZALOGA
galanterijskega blaga.
Tovarna čevljev

ZLATOROG terpentinovo milo.
PESNIK MU JE DAL LEPO IME,
KEMIK PA IDEALNO SESTAVO!
Terpentin je že od nekdaj znan kot izvrstno sredstvo za čiščenje madežev in ga vporablja kot tako vsaka gospodinja. Kakovost Zlatorog mila je povsod znana, kar dokazuje njegova splošna uporaba in priljubljenost. Ta dva mogočna čistila sta združena »Zlatorog terpentinovemu milu« v neprokosljivo pralno sredstvo. Napravite tudi Vi poskus in kupite to idealno milo: v vsakem ti-sočem komadu je vprešan zlatnik po 10 frankov.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24